

AGENDA EDUCA IEI

INSTITUTUL DE TIIN E ALE EDUCA IEI LA 25 DE ANI DE LA ÎNFIIN ARE

I. Vocea naratorului: scurt discurs despre istoria unei comunit i de cercet tori

• 1990 – 1999

Înfiin area *Institutului de tiin e ale Educa iei*, în harababura i entuziasmul de dup Revolu ie, a surprins pe mul i. În s i denumirea institutului a creat oarecare nedumerire i alert printre pedagogi i cercet torii din fostul institut, unii dintre ei considerând c între cele dou institu ii exist mai degrab o ruptur de viziune decât o leg tur organic . Abia cartea lui Cezar Bîrzea, *Arta i tiin a educa iei* (1995), a venit cu o pledoarie închegat pentru o op iune epistemologic în stare s sus in orientarea i denumirea noului institut.

Cei care au p it în ISE în 1990 se împ r eau în câteva categorii. Erau, mai întâi, cei care lucraser în cercetare sau aveau cât de cât tangen cu abordarea acesteia. Ei tia nu doar cum s procedeze profesional, dar aveau i ni te proiecte clare asupra obiectivelor i etapelor de urmat. F r d ruirea i capacitatea lor de munc , ISE ar fi supravie uit cu greu în primul deceniu.

Erau, apoi, lupii înc tineri (între 25-30 i 35 de ani), mobili intelectual, dornici s schimbe lucrurile în mod radical, dar care nu absolviser facultatea de profil. Ace tia s-au bazat mai mult pe autodidaxie, frecventând asiduu bibliotecile i profitând de oportunit ile de specializare în str in tate. Din p cate, mul i dintre ei au p r sit ISE pân spre sfâr itul anilor 1990, când se iviser alte posibilit i de înaintare în carier .

Mai erau, tot dintre tineri, cei care formau categoria indeci ilor i a celor care au folosit ISE ca simpl trambulin . Indeci ii care nu s-au „convertit” la rigorile muncii de cercetare au plecat din institut sau au r mas, dar dedându-se la un mimetism de conjunctur .

A adar, mul i dintre cei angaja i n-aveau specializare, dar aveau poten ial. Lucrând la proiecte de cercetare, au trebuit s înve e din mers o nou profesie. S-a creat astfel o comunitate de practici, dar una heterogen din multe puncte de vedere (mai corect ar fi s vorbim despre ni te microcomunit i, relativ

slab interconectate între ele, situa ie care se va schimba întrucâtva abia în anii din urm). Ceea ce îi unea pe noii cercet tori era valorizarea moral-simbolic a faptului de a lucra în institut i mefien a fa de *establishment*.

Având de circa patru ori mai mul i cercet tori decât la ora actual , Institutul efectiv pulsa. Era ca un stup în jurul c ruia au început s roiasc diverse persoane, interesate s colaboreze, s se împ rt easc din prerogativele ISE (de exemplu, institutul a avut timp de câ iva ani dreptul s organizeze sesiuni de doctorate în 'tiin ele Educa iei). Aceast atmosfer , dependent de circumstan e cu totul specifice, începe s se dilueze spre sfâr itul deceniului. Se ie ea din vârsta adolescen ei institu ionale cu mecanisme bine unse, dar i cu un început de anxietate. Se convoac la un moment dat o adunare general , în care trebuia dat r spuns la o întrebare imperioas : *Ne privatiz m sau nu?* (întrebarea va fi din nou pus pe tapet spre sfâr itul anilor 2000). Ne credeam „eterni” i etera i, sub pav za figurii carismatice a directorului nostru. Dintr-o dat , riscam, independent de munca noastr , s devenim volatili.

O serie de documente de prim importan s-au elaborat în aceast perioad : *Cartea alb* (1993), *Curriculum colar. Ghid de elaborare* (1994), *Curriculum Na ional pentru înv mântul obligatoriu. Cadru de referin* (1998), materiale privind alternativele educa ionale etc.

• 2000-2009

Ce a adus venirea noilor cercet tori în jurul lui 2000 (sau ceva mai înainte de aceast dat)? Salariul nu foarte atractiv a f cut ca nou-veni ii s fie în num r restrâns. Există un câ tig: erau, în majoritate, absolven i ai facult ii de 'tiin e ale Educa iei, i înc dintre aceia merituo i. Impactul lor a fost neglijabil la prima vedere, ca i diferen ierea între genera ii. Situa ia avea s evolueze spre o muta ie semnificativ . Având o cultur de specialitate bine asimilat , noii cercet tori au avut nevoie (doar) de 2-3 ani pentru a se forma i perfec iona ca speciali ti în cercetare. Ei dau ast zi tonul în institut i formeaz centura de siguran a acestuia.

În acela i timp, ei au func ionat i ca o hârtie de turnesol pentru atmosfera i rela iile din institut. Vechile genera ii puteau înc s fie sporadic bântuite de reflexele „luptei de clas ”. Cei noi veneau cu un alt habitus, care genera emo ii pozitive, atitudine echilibrat , motiva ie intrinsec , abilit i de lucru în echip , eficien în abordarea mai multor sarcini într-un acela i interval de timp. Dar, în special, ei au venit într-un climat organiza ional pe cale de reconfigurare, în privin a *leadership*-ului, pe care, con tient sau nu, l-au înt rit

doar: a avea coordonarea unui colectiv, a unui proiect nu mai era atât o problemă de „putere” sau vechime, cât de autoritate/competență recunoscută *in situ*.

Percepția importanței laboratoarelor în economia generală a institutului s-a schimbat și nu prea în anii 2000. Laboratorul Curriculum a rămas perla coroanei, și numai tribulațiile legate de CNC vor crea unele deranjamente în ce-l privește. Dacă, în anii 1990, laboratorul **Managementul educațional** avea unele atribute prințiere, influențele extrașcolare asupra managementului educațional vor face ulterior mai dificilă implementarea și monitorizarea programelor de formare a directorilor, iar munca temerară a membrilor laboratorului în cauză nu s-a putut evidenția îndeajuns.

În schimb, Consilierea a beneficiat de un culoar favorabil și cercetătorii acestui laborator au lucrat după un plan solid la dezvoltarea efodajului pentru Aria curriculară **Consiliere și orientare**.

Tot mai vizibil, prin lucrările sale de calitate, devine laboratorul **Politici educaționale**, care, după 2010, va ajunge un important „contracandidat” al laboratorului **Curriculum** la cucerirea laurilor instituționale.

Laboratorul **Teoria educației** și-a păstrat același loc din deceniul trecut, căci nimeni nu s-a gândit să-i revendice: *the last*. E de reflectat asupra acestui aspect. Cerințele, oricât de legitime în intențiile lor, ale unui comanditar, pot să fie salvate de pericolul voluntarismului și aplicaționismului îngust prin clarificarea, reanalizarea problemelor de teoria educației.

Schimbarea paradigmei curriculare, prin trecerea la propunerea unui învățământ bazat pe competențe, activitățile desfășurate sub egida *Euroguidance* sau începerea implementării sistemului ZEP sunt câteva dintre câștigurile majore ale acestei perioade.

Dar este uman (prea uman, uneori) ca percepția din interior a unei instituții să nu corespundă sau să se alinieze cu percepția externă, deși unele schimbări, de la negativul frământărilor spre o percepție favorabilă, s-au petrecut și în ce-l privește pe unii specialiști în educație, și pe mulți practicieni. La început, profesorii îi întâmpinau pe cercetători aflați pe teren cu nedumerire (*Ce faci acolo?*), cu speranța că le vor oferi rețete de succes, sau cu o atitudine evazivă (cercetătorii fiind confunzi uneori cu funcționarii ministerului). De acum, era loc și pentru respect, încredere, și pentru interogații profesionale (profesorii întrebându-se dacă se înstrădușesc în strict de reglementări sau s-au caute inovații).

- **2010-2015**

A existat, de-a lungul unui sfert de veac, un efort de legitimare: a institutului, a laboratoarelor, a cercetătorilor. Când cercetătorii au început să iasă, timid, în mass-media, s-a ridicat problema dacă ei au „mandat” să vorbească în numele institutului sau o pot face doar pe cont propriu. Cu „mandatul” trebuie să izvorască, natural, dintr-un set de valori și strategii instituționale împărțite, este o asumție la care e ușor să aderăm. În realitate, lucrurile au fost mai complicate. Dacă laboratoarele s-au străduit să își diversifice preocupările sau să își remodeleze identitatea, statutul cercetătorului în fața elevilor și a părinților, în ciuda unor clarificări de ordin juridic, relativ ambiguu până astăzi, pentru că este unic în România.

Din această „singularitate” s-au iscat în ultimii ani dileme: dacă ISE rămâne o „fortăreață” sau optează pentru un grad sporit de transparență, pentru mecanisme de management top-down sau pentru implicarea asumată de către diverse grupuri de inițiativă ale ISE; dacă evaluarea proiectelor de cercetare să fie doar sumativă sau/și de etapă; dacă evaluarea anuală a cercetătorului îndeplinește mai mult o funcție administrativă sau una calitativă; dacă *Revista de Pedagogie* a ajuns o rezultantă a inerției sau este un *brand* care trebuie resuscitat, pentru a oglindi excelența academică etc. etc.

Poziția actuală a institutului este pentru o deschidere crescândă: spre Universitate, spre o comunitate largită a cercetătorilor la nivel național și internațional. Cu precizie în ultimii doi ani, pe agenda de lucru a organismului de conducere s-au aflat câteva puncte-cheie: a elabora și pune în aplicare o strategie de dezvoltare a institutului și de susținere a imaginii sale publice (prin programe de formare a cadrelor didactice, prin creșterea numărului de proiecte în parteneriat internațional, de publicare interesând diverse grupuri de beneficiari); a transparentiza deciziile Consiliului de administrație (prin trimiterea minutei pe e-mail); a reorganiza Consiliul științific și revigora funcțiile sale specifice; a gestiona suita infatigabil de solicitări și sarcini sosite pe adresa ISE; a crește gradul de integrare instituțională a mai noului și promițătorului laborator dedicat problemelor tineretului (aici cercetătorii au venit în ISE în 2010). Se speră, în felul acesta, să putem comunica mai bine publicului larg *cine suntem noi*.

- **Final deschis**

Dacă ISE a rezistat până astăzi, în ciuda unor „fluctuații de formă”, este pentru că și-a impus (și a respectat) o anumită linie de conduită în investigație, intervenție și aplicarea rezultatelor cercetării. E vorba de seriozitatea abordării, că și de curajul de a se lansa în investigarea unor domenii/ aspecte ale

educației în instruirea pentru care, înainte de vreme, nu exista, la noi, decât discursul *ex cathedra*. De aici nu decurge imaginea vreunui triumfalism. Nu poți, de exemplu, în calitate de cercetător în educație, să stai cu inima tăhănită, în timp ce învârmântul nostru de masă „excelează” în latura consecvenței – aceea de a rata sistematic locurile frunții la testele internaționale. Însă este clar că, într-o societate a cunoașterii, nu doar elaborarea cunoașterii este una distribuită, ci și responsabilitatea legată de influența acesteia. Fapt este că unii au vrut, la un moment sau altul, să arunce piatra în special spre institut. Însă ISE nu este un șlaș al mandarinilor și nu invocă infailibilitatea; doar facilitează fructificarea unor oportunități de ameliorare a învârmântului. Cei care ar simți impulsul „să lapideze”, ar putea, spre folosul propriei comunități, să contribuie mai substanțial la pavarea acestui drum/pod dintre educație și societate, printre alii constructorii s-a numărat, după puterile sale, și ISE în ultimul sfert de secol.

Dan Badea

II. Vocea unor protagoniști

A. Laboratorul Curriculum

Un sfert de secol de explorare, asumare și promovare a unui domeniu de studiu al tinerilor educației, curriculum-ul, care a început să se dezvolte major în România după anii 1990. Îmi, fără lipsă de modestie, institutul și laboratorul au o contribuție importantă. Laboratorul nostru a asumat această denumire la câțiva ani de la reînființarea institutului (poate prin 1993, când începea să se structureze primul proiectul de reformă).

Toți cei care formau echipa laboratorului, la începutul anilor 1990, am fost implicați din primele momente în căutări legate de schimbare, de reformă și de tranziție. Îmi cred că datorită Bibliotecii Pedagogice, situată, la acel moment, la capătul celălalt al Cișmigiului, multe mulțumiri pentru găsirea noastră la început de carieră profesională. Orele de lectură la secția de publicații în limbă străină au marcat acest început. Acei ani au fost ani de învățare a domeniului, de unii singuri sau împreună, citind texte de programe școlare și, uneori, articole pe care ni le aduceau colegii din alte țări care vizitau institutul, dar mai ales la locul de muncă, un fel de apprenticeship, valorizat atât de mult acum. Textele primelor programe școlare, primul mare produs al laboratorului, a săsă-născut, după multe ore de discuții, în care, cei mai puțini experimentați dintre noi, ne minunam de cuvintele precise pe care le găseam colegii noiștri seniori pentru a exprima ceea ce vorțisă face elevii. Îmi nu mai conțineau discuțiile despre conținuturi și obiective!

Includerea marii majorități a cercetătorilor în grupurile de lucru pentru componenta Curriculum a proiectului de reformă a fost, cumva, o confirmare a unei anume experiențe acumulate în primii 5-6 ani de activitate în institut, dar și un prilej de puneri pe gânduri și de confruntare cu comunitățile profesionale, care trebuiau cântărite pentru mesajele transmise de noile programe școlare. Cred că acei ani au fost definitorii pentru dobândirea unui anumit statut pentru curriculum, ca domeniu de cunoaștere.

Tot de atunci datează și opțiunea pentru teme de cercetare care s-au susținut în elaborarea curriculumului. Ne-am ocupat îndelung, în anii 1990, de manuale, de dimensiunea europeană în curriculum și de relația cu evaluarea, chiar dacă favorizat, cumva, de începutul participării institutului la evaluările internaționale.

Mijlocul anilor 1990 a însemnat și inițierea proiectului academic, coordonat de dl prof. Noveanu (primul nostru șef), *Dicționarul Enciclopedic al Științelor Educației*. El s-a finalizat la aproape 10 ani de la inițiere, dar munca depusă de mulți dintre cercetătorii laboratorului, ai institutului și ai Facultății de Psihologie și Științele Educației, a fost recompensată prin premiul Academiei Române, obținut de cele două volume apărute la Editura Sigma sub coordonarea domnilor profesori Dan Potolea și Eugen Noveanu.

Decada 2000-2010 a fost interesantă prin multe experiențe profesionale datorate faptului că, după finalizarea proiectului de reformă, institutul și CNC au continuat activitatea de elaborare a Curriculumului național, cu o absență de 3 ani, când toată activitatea de proiectare curriculară a aparținut CNEE. Aș considera edificatoare domeniile de cercetare care se referă la CDS, la strategiile de predare-învățare și evaluare și primele explorări ale unor domenii noi de cercetare care își au rădăcinile în modelul educațional propus de competențele cheie europene. Pentru această etapă sunt relevante:

- realizarea unui studiu opinional pe eșantion reprezentativ (pentru învățământul gimnazial) și dezvoltarea de resurse pentru profesori în scopul de a facilita utilizarea TIC în demersul didactic (2007);
- elaborarea unui cadru de referință pentru educația non formal /informal în relație cu transformările din curriculumul școlar; studiul a presupus clarificări conceptuale, analiza programelor școlare pentru primar, gimnaziu și liceu, exemplificări privind interconectarea formalului și nonformalului în educație (2008);
- aplicarea demersului centrat pe competențele cheie în practica la clasă; schimbarea accentului dinspre retorica documentelor curriculare către o metodologie inovativă care valorifică în mod real cadrul de referință european;

produsele au inclus analiza de programe colare, ghiduri pentru implementarea competențelor cheie, componente de formare de tip blended - learning cu unități de formare online, forumuri de discuții și portofolii electronice, exemple de sarcini contextualizate pentru structurarea unor ocazii de învățare semnificativ în cadru formal și nonformal (2009, 2010, 2011).

Laura C. Pi

• 2010 - 2015

Perioada 2010-2015 a îmbinat activitatea de cercetare cu dezvoltarea (din 2012) a unui nou Curriculum național pentru învățământul primar.

Coordonată științific de institut, dezvoltarea curricular (complex și nu lipsit de discontinuități) a inclus noi planuri-cadru, noi programe colare (realizate în două etape: clasa pregătitoare, clasele I – a II-a, respectiv, clasele a III-a – a IV-a). O noutate a procesului de realizare a noilor programe colare pentru clasele a III-a și a IV-a are în vedere desfășurarea acestuia potrivit *Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului colar* (aprobat prin ordinul ministrului Educației în 2014). De ce această meniu? Metodologia este mai mult decât un cadru de reglementare, pune în practică o abordare bazată pe participare și pe transparență.

Proiectele de cercetare au contribuit la întemeierea noii filosofii a programelor colare și a demersului inovativ care le caracterizează. De menționat proiecte de cercetare, precum: *Integrarea competențelor cheie în demersul didactic* (2010), *Valorificarea experiențelor de învățare non-formal în construirea competențelor cheie* (2011), *Demersul de proiectare a curriculumului colar. Aplicații pentru învățământul primar și gimnazial* (2013), studiile referitoare la evaluarea internațională TIMSS, PIRLS (2010-2013). De ce înems subliniem relevanța unor asemenea demersuri de cercetare? Pentru că, în esență, proiectele de cercetare au facilitat procesul (construcția curriculară), produsele rezultate (construcțiile, programele colare) prin analize ale stării de fapt, dar și prin rolul exploratoriu al cercetărilor – conceptual și metodologic (de menționat, de exemplu, analiza prilejuită de cercetare asupra modului de reflectare a competențelor cheie în curriculum).

Angela Teșileanu

B. Laboratorul de Management

• 1990-1995

„Laboratorul de management și prognoză” a elaborat lucrări de analiză a stării sistemului educațional românesc la ieșirea din perioada comunistă, precum și lucrări de pregătire a reformei din învățământul preuniversitar.

- **1996-2003**

Laboratorul i-a schimbat denumirea în „Laboratorul de management educațional”, iar cercetătorii au fost formați de mai multe echipe de experți ini. Centrul de greutate al activității laboratorului s-a mutat pe formarea directorilor de coli și inspectorilor colari, în cadrul „Proiectului de reformă a învățământului preuniversitar”, componenta management financiară. În acest cadru au fost formați câțeva sute de directori de coli și 1000 de inspectori colari, adică toți inspectorii din România.

- **2004-2015**

Accentul principal al cercetărilor a fost pus pe identificarea elementelor de cultură organizațională din coli și pe aspectele de management al calității educației.

Paul Blendea și Ovidiu Măntălu

C. Secția Evaluare (1990-1999) și Laboratorul Politici educaționale

- **1990-1999**

Cercetările desfășurate la nivelul laboratorului au pus accent pe investigarea cauzelor care influențează rezultatele școlare și mai ales performanțele reduse ale elevilor. Paralel cu evaluarea factorilor de influență a randamentului școlar, s-au derulat proiecte de cercetare a situației inserției profesionale a absolvenților din învățământul liceal și profesional.

Aceste tematici au fost încadrate de cele cu un mai pronunțat caracter metodologic (despre evaluarea sistemului de învățământ, despre evaluarea formativă și sumativă).

Este de reținut anul 1996, când a fost abordat un proiect de cercetare cu largi reverberații în ulterioarele cercetări ale laboratorului Politici educaționale: „Învățământul în zone defavorizate. Strategii și alternative educaționale”.

- **2000-2009**

În această perioadă, s-a cules o informație de cercetare abundentă și s-au pus bazele metodologice și strategice ale abordării fenomenelor referitoare la absenteism, abandon școlar, neșcolarizare, educația copiilor provenind din categorii și medii dezavantajate (învățământul rural din România; participarea la educația a copiilor romi; educația copiilor cu CES etc.).

Alte proiecte de cercetare s-au focalizat pe relația dintre educația formală și cea informală (timpul elevilor; prevenirea și combaterea violenței școlare; dimensiunea de gen în educație).

De asemenea, cu regularitate, începând cu anul 2005 s-a redactat Raportul anual privind sistemul național de învățământ (din perspectiva indicatorilor de bază).

- **2010-2015**

Temele de cercetare au evaluat fenomenul de abandon timpuriu și situația copiilor rămași în afara sistemului de educație. S-a urmărit cu predilecție extinderea modelului de intervenție ZEP. Implementarea, pe o scară tot mai largă, a dispozitivelor pedagogice axate pe sistemul ZEP constituie una dintre preocupările ce vizează individualizarea activității acestui laborator în cadrul institutului.

Otilia Apostol și Lucian Voinea

D. Laboratorul Consiliere

- **1990-1999**

Departamentul de orientare colară și profesională și-a asumat încă din primii ani după reînființarea Institutului rolul de construire și de promovare a ocupației de consilier colar printr-o serie de teme de cercetare specifice, în contextul în care primul centru de consiliere a fost înființat în 1993 în București, reeaua centrelor și cabinetelor extinzându-se treptat în întreaga țară. Pe lângă activitățile sale pe plan național, departamentul a căutat să se conecteze la practicile internaționale. Un moment cheie a fost organizarea în anul 1997 a conferinței Asociației Internaționale de Orientare Colară și Profesională. La conferință au participat 114 specialiști străini proveniți din 37 de țări și 88 de specialiști români. Un rol determinant în conturarea serviciilor de consiliere, dezvoltare a resurselor metodologice și formare a personalului l-a avut proiectul „Consiliere și informare în carieră”, derulat cu sprijinul financiar al Bncii Mondiale. Tot în această perioadă se înființează Centrul Național de Resurse pentru Orientarea Profesională ca parte a rețelei europene de susținere a serviciilor de consiliere la nivel mondial. Centrul a întărit capacitatea operațională a departamentului prin finanțarea publicării unor rezultate ale cercetării în domeniu și organizarea de evenimente tiințifice și de formare la nivel național.

- **2000-2009**

Departamentul de consiliere a continuat să contribuie la consolidarea statutului profesional al consilierii colare printr-o serie de produse: o bază de date cu reeaua colilor profesionale din România, o aplicație pentru gestiunea prin mijloace digitale a fișelor individuale de consiliere, publicații de specialitate (ex. *Compendium de metode și tehnici în consilierea carierei*, *Aria curriculară Consiliere și orientare*, *Codul etic și standardele de calitate în consilierea*

carierei, Consilierea carierei prin mijloace TIC, Consilierea carierei adul ilor, Ghid pentru studen ii str ini). Departamentul i-a asumat un rol activ în formarea cadrelor didactice responsabile cu predarea orelor din aria curricular Consiliere i orientare i în elaborarea programelor colare pentru această disciplin . Prin intermediul Centrului Na ional de Resurse pentru Orientare Profesional , redenumit în această perioad Centrul Na ional Euroguidance, departamentul a avut un rol în schimburile europene de practicieni realizate prin programul Academia. Departamentul de consiliere a dezvoltat o serie de resurse metodologice relevante pentru activitatea de consiliere în cadrul unor parteneriate interna ionale precum: Ghidul ocupa iilor, PLOTEUS, Competen e TIC ale consilierilor de orientare, Consilierea la distan .

- **2010-2015**

În anul 2010 departamentul a fost reorganizat ca Departamentul de Consiliere i Management Educa ional. Conferin a anual Euroguidance, ajuns în 2015 la a XVII-a edi ie, a dobândit în ultimii ani un caracter interna ional, prin asocierea cu NBCC România i deschiderea c tre participarea unor profesioni ti în consiliere i orientare din întreaga lume. Interesele de cercetare au vizat educa ia pe tot parcursul vie ii, prin teme cum ar fi cea legat de portofoliul de educa ie permanent i cea despre rela ia dintre coal , familie i comunitate. În viitorul apropiat este de a teptat s fie urm rit în continuarea impactul noilor tehnologii asupra serviciilor de consiliere în carier i colaborarea dintre coal i partenerii educa ionali (p rin i, ONG-uri, comunitate local etc.).

Mihai Iacob i Petre Botnariuc

E. Laboratorul Teoria educa iei

- **1990-1999**

Se pot distinge trei zone de interes tematic, aflate pe picior de egalitate: a) alternative educa ionale i educa ia pre colar ; b) educa ia adul ilor; c) axiologia educa iei (valori morale i estetice în coala româneasc), pedagogie comparat (de exemplu: „Educa ia civic . Proiect interna ional I.E.A.”), psihanaliza în educa ie.

- **2000-2009**

i pentru această perioad se pot decela tot trei domenii tematice majore:

- a) educa ia pre colar – în care se înscriu proiecte despre implicarea p rin ilor în via a gr dinii ei i preg tirea copilului pentru intrarea în gr dinii ;
- b) componente ale *educa iei informale* i raporturile dintre acestea: educa ia în familie, influen a mass-media asupra educa iei adolescen ilor, raporturile dintre genera ii;

c) cercetări și studii despre educația moral-religioasă, despre educația morală în raport cu etica profesională, cu respectarea drepturilor copilului în școală etc.

• 2010-2015

Proiectele de cercetare devin demersuri mai strâns legate de susținerea calității educației și de investigarea unor provocări actuale ale procesului educațional. Temele se referă acum la acomodarea elevului cu trecerile de nivel în învățământul obligatoriu, la relația dintre cultura (informală) a elevilor și învățarea școlară, la motivația de învățare.

Dan Badea

F. Laboratorul de Cercetare pentru Tineret

Cercetarea despre tineret în România după 1989 – scurtă prezentare:

Cercetarea despre tineret a dobândit o poziție-cheie la nivelul politicilor europene de tineret, în așa-numitul „triunghi magic”: decident politic – practician – cercetător. Cercetările în domeniul tineretului și-au fost conferite responsabilități majore în documentele programatice ale forurilor europene (Consiliul European și Comisia Europeană); exemplificăm cu cele mai recente: *EU YOUTH STRATEGY 2010-2018*, care recomandă ca prioritățile politicii europene de tineret identificate să fie implementate pe baza cercetării de tineret și prin cooperarea între cercetători, decidenți politici și practicieni.

Începând cu anul 2010, cercetarea de tineret a fost continuată prin activitatea Laboratorului de Cercetare pentru Tineret din cadrul ISE.

Obiective prioritare:

Fundamentarea științifică a politicilor publice în domeniile educației și tineretului. Monitorizarea și evaluarea impactului politicilor publice în domeniile educației și tineretului, precum și formularea unor propuneri de revizuire a acestora. Creșterea calității și a vizibilității naționale și internaționale a produselor de cercetare și instrumentelor de comunicare publică a acestora: studii și rapoarte de cercetare, *Revista de Pedagogie*, site-ul ISE; racordarea la circuitul științific internațional.

Dintre principalele proiecte de cercetare derulate de Laboratorul de Cercetare pentru Tineret, din cadrul ISE, în perioada 2010-2014, pot fi amintite următoarele:

- *Situația tinerilor din România în cifre și date*, 2010.
- *Participarea tinerilor la educația nonformală. Oportunități și obstacole*, 2010.

- *Evaluarea intermediar (2007-2009) a programului „Tineret în ac iune”, 2010.*
- *Cet enia i participarea tinerilor la via a politic din România, 2011.*
- *Preg tire pentru participare i comportament participativ în mediul colar, 2012.*
- *Barometrul de opinie public – Tineret 2012 – elaborare instrument de cercetare.*
- *Situa ia adolescen ilor din România, UNICEF ROMÂNIA, Institutul de tiin e ale Educa iei (coordonator tiin ific), Centrul de Sociologie Urban i Regional , 2013.*
- *coala Altfel: s tii mai multe, s fii mai bun! Evaluarea Programului nional de activit i extracurriculare i extra colare, 2012-2013.*
- *EUROSTUDENT, 2013, 2014.*
- *Aspecte privind incluziunea social a tinerilor afla i în afara sistemului de educa ie, formare i ocupare profesional (NEETs), 2014.*
- *Youth in transition countries – innovative potential, new context, new challenges and new problems, proiect interna ional, implementat de Institute of Rural and Agricultural Development of the Polish Academy of Sciences în parteneriat cu Institutul de tiin e ale Educa iei i cu institu ii reprezentative din alte opt ri foste comuniste, 2014-2016.*

Rezultate relevante:

Studiul *Situa ia adolescen ilor din România*, Institutul de tiin e ale Educa iei (coordonator tiin ific), 2013, al turi de *Barometrul de opinie publica – Tineret 2012* (instrumentul de cercetare realizat integral de ISE, Laboratorul de Cercetare pentru Tineret), au fundamentat **Strategia nional în domeniul politicii de tineret 2015-2020 i Planurile de ac iune** aferente.

Perspective de cercetare pentru perioada 2016-2018:

- *Violen a în mediul colar – proiect care va fi implementat în parteneriat cu Institutul de Prevenire i Combatere a Criminalit ii, 2016.*
- *Eurostudent – dimensiunea social a înv mântului superior (analiza indicatorilor comparabili la nivel european privind condi iile de via i de studiu ale studen ilor).*
- *Dimensiuni ale excluziunii sociale a tinerilor (traectorii vulnerabile de via ale tinerilor, abandonul colar ca fenomen social, omaj, tranzii ii problematice c tre pia a muncii etc.).*
- *Fenomenul social media i platformele online în via a tinerilor.*
- *Activism social i participare politic în rândul tinerilor.*

Ana-Maria Dalu i Sorin Mitulescu